

REMISSYTTRANDE

2023-12-20

Dnr: 0573/23

Er referens: Ju2023/02434

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Remissyttrande över Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69)

Brottsförebyggande rådet (Brå) har fått rubricerade betänkande på remiss och lämnar följande yttrande.

Brå ser positivt på ett ökat informationsflöde till brottsbekämpningen. Flera av myndighetens rapporter har pekat på att bristande informationsdelning kan vara ett hinder i arbetet mot brottsligheten (se bl.a. Brå 2015:8, Brå 2021:2, Brå 2021:6 och Brå 2022:1). Därmed ställer sig Brå bakom de förslag som presenteras i utredningen. Brå delar också utredningens slutsats om vikten av att följa upp effekterna av förslagen, inte minst hur de påverkar barn och unga som söker hjälp och stöd av skolan, socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Det är viktigt att den nya lagstiftningen inte leder till att förtroendet för framför allt socialtjänst och skola försämras, särskilt i utsatta områden, där förtroendet för samhällets institutioner redan är lågt.

Konsekvenser för Brås verksamhet

Enligt förslaget till ny lag krävs *synnerliga skäl* för att en myndighet ska kunna neka att lämna ut en kontaktuppgift till brottsbekämpningen (4 §). Statistiksekretess enligt 24 kap. 8 § OSL ska *inte* ensamt utgöra ett sådant synnerligt skäl (s. 250). Det framgår dock inte helt tydligt i betänkandet om Brås forsknings- och statistikverksamhet – som i dag ofta omfattas av statistiksekretessen – kommer att beröras av skyldigheten att lämna ut kontaktuppgifter. Brå hanterar i dag kontaktuppgifter på flera olika sätt, både inom myndighetens statistikverksamhet och inom forskning. Ett exempel är forskningsstudier där gärningspersoner och brottsoffer intervjuas – studier som bygger på att intervjupersonerna kan vara anonyma.

Om Brå behöver lämna ut kontaktuppgifter till Polismyndigheten med flera – och därmed bryter anonymiteten – är risken stor att flera typer av forskningsprojekt som Brå i dag bedriver inte kommer att kunna genomföras i framtiden. Även vissa statistiska undersökningar hotas. Brå ser det därför som mycket angeläget att kontaktuppgifter inom myndighetens statistik- och forskningsverksamhet ska ses som sådana uppgifter som av synnerliga skäl ska undantas från uppgiftsskyldigheten avseende kontaktuppgifter. Detta bör tydliggöras i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Särskilt från Kansliet för Rättsväsendets digitalisering

Kansliet för Rättsväsendets digitalisering, som är verksamt vid Brå, menar att förslagen om ökat informationsflöde till brottsbekämpningen kan få negativa konsekvenser för it-arbetet på flera myndigheter. Brå, som är en av de samverkande myndigheterna i arbetet för rättsväsendets digitalisering, delar Kansliets synpunkter.

Ett ökat informationsflöde till rättsväsendets myndigheter inom den brottsbekämpande verksamheten ställer även krav på att det finns möjligheter att omhänderta uppgifterna på

ett effektivt och rättssäkert sätt. För att skapa förutsättningar för detta krävs som regel anpassningar av det it-stöd som rättsväsendets myndigheter använder sig av, så att information kopplat till ett ärende kan hållas samman i den brottsbekämpande verksamheten. Om anpassningar inte görs riskerar man att hamna i ett läge med administrativt betungande särflöden av information från andra myndigheter som behöver hanteras i separata kanaler och manuellt föras in i respektive myndighets verksamhetssystem.

För rättsväsendets myndigheter finns det sedan länge en etablerad gemensam arkitektur för informationsutbyte mellan myndigheterna. Ett ökat informationsutbyte med myndigheter, kommuner, regioner samt enskilda aktörer utanför rättsväsendet kräver noggranna och samordnade överväganden kring hur utbytena ska hanteras både tekniskt och verksamhetsmässigt, och hur etablerade rättsväsendespecifika eller förvaltningsgemensamma digitala lösningar ska användas. Att det i flera fall kommer att röra sig om känsliga personuppgifter eller sekretessbelagd information som utbyts ställer särskilt höga krav på it- och informationssäkerhet som måste tillgodoses i valet av lösning.

I konsekvensanalysen konstaterar utredningen att förslagen kommer att medföra behov av att eventuellt anpassa vissa it-stöd för att möjliggöra ett effektivt utlämnande. Någon närmare analys av vilka konsekvenser förslagen får utifrån ett it-perspektiv görs inte. Bristen på mer fördjupad konsekvensanalys gör det svårt att bedöma vilken påverkan förslagen får på berörda myndigheter. Flera av rättsväsendets myndigheter är hårt ansträngda vad gäller tillgång till it-resurser och har stora utmaningar med kompetensförsörjningen inom området. Ett utökat informationsflöde till rättsväsendets myndigheter kommer troligtvis att kräva större it-anpassningar hos flera myndigheter, vilket medför att förslagen med stor sannolikhet kan komma att få undanträngningseffekter på annan prioriterad it-utveckling hos myndigheterna. Det är därför viktigt att regeringen i den fortsatta beredningen av förslagen tar informerade beslut om vilka utvecklingsinsatser som ska resursmässigt prioriteras och är medveten om de konsekvenser som en sådan prioritering medför för övrig it-utveckling på myndigheterna.

Viktigt att fortsätta analysera effekterna

Vikten av informerade beslut när det gäller hantering och prioritering av ökade informationsflöden gäller generellt, menar Brå. Inflödet från exempelvis banker och finansiella företag riskerar att bli stort, och frågan är om det finns kapacitet för att ta hand om detta. Redan i dag har polisen svårigheter att omhänderta den information som kommer in till myndigheten, exempelvis när det gäller att till sin fulla potential hantera den information som kommer in till penningtvätsregistret (Brå 2019:17). I det fortsatta lagstiftningsarbetet är det därför viktigt att analysera om de ändringar som görs verkligen kommer att öka effektiviteten för brottsbekämpningen – inte minska den genom ökad administration – särskilt eftersom konsekvenserna innebär ingrepp i den personliga integriteten.

Detta yttrande avges av generaldirektör Mattias Larsson efter föredragning av utredare Emma Patel. I beredningen har enhetschef Anna Hansson, chefsjuristen Cecilia Eneman, utredaren Henrik Angerbrandt och chefen för Kansliet för Rättsväsendets digitalisering Nils Fjelkegård deltagit.

Mattias Larsson

Emma Patel